

**Ако искате да
сте по-добре
осведомени
относно трудовите
си права**

**На Ваше
разположение
е авторитетен
доброжелател**

Проучете правата си относно:

- **минимална работна заплата**
- **работно време**
- **работа чрез агенция**
- **работа в селското стопанство**
- **работа в бригада заета в селското стопанство или хранителната промишленост**

Настоящата брошура разяснява дадени трудови права валидни за всички работещи в Обединеното Кралство. Работодатели, които не спазват тези разпоредби, нарушават закона.

Съществува телефон за справки относно трудовите права и възнаграждения, на който може да се обадите за допълнителна информация. Там могат да Ви окажат съдействие и да Ви дадат съвет как да постъпите. Телефонният разговор може да Ви помогне да получите това, което Ви се полага по закон.

Установените норми относно трудовите възнаграждения и работно време важат за всички работещи (вж. стр. 3 и 4). За определени видове работа са установени отделни норми, които са разяснени по-нататък в настоящата брошура.

Работодателите са длъжни да Ви дадат и други трудови права, като например, платен отпуск и кратки почивки през време на работния ден, а също така и да се грижат за охраната и безопасността на труда. В случай, че сте обезпокоени относно някои от гореспоменатите или други трудови права, които не са разгледани в тази брошура, потърсете съвет от ACAS (Бюро за консултативни, помирителни и арбитражни услуги) на телефон **08457 47 47 47** или направете справка на **www.direct.gov.uk**

По проблеми свързани с охрана и безопасност на труда се обръщайте към HSE (Комитет за охрана и безопасност на труда) на телефон **0845 345 0055**.

Разпоредби, касаещи паричната стойност на минималната часова ставка

- Ако сте на възраст на или над 22 години, трябва да Ви плащат най-малко 5.80 паунда на час. Това е установената минимална часова ставка.
- Почти всички имат право да получават минималната часова ставка, включително работещите по договор, на непълен работен ден и на непостоянна работа, както и тези, които работят от къщи или на парче, а също така и чужденците, работещи в Обединеното Кралство.
- От 1 октомври 2009 г. всички бакшиши, които получавате, трябва да Ви се заплащат допълнително, над минималната часова ставка.
- Работодателите не могат да Ви удържат пари за неща като оборудване, предпазно облекло, униформа, ако тези удържки ще сведат заплащането под установения минимум.

Размерът на минималната часова ставка подлежи на евентуална промяна всяка година през месец октомври.

Млади работници

За работници на възраст под 22 години заплащането е както следва:

- 4.83 паунда на час, ако са между 18 и 21 години
- 3.57 паунда на час, ако са между 16 и 18 години

Изключения

- В някои случаи не е необходимо да се заплаща минималната работна заплата, например на хора, които са обучавани на дадена работа или на учащи, които са на работна практика.
- Работодателят може да Ви удържа от минималната работна заплата до 31.57 паунда на седмица за квартира. Това е така наречената „квартирна компенсация“.
- Ако работите в сферата на селското стопанство, трябва да знаете, че там има различни минимални часови ставки (вж стр. 6).

Получавате ли минималната работна заплата?

Трябва да Ви дават фиш за заплатата, на който е посочена сумата, която Ви се заплаща, както и сумите, които Ви се удържат, например данък общ доход.

В някои случаи може да не е ясно дали получавате минималната работна заплата. Определени суми, като да кажем „лични разходи“, не влизат в нея. А възможно е и заплащането Ви на час да варира.

За допълнителна информация се обадете на безплатния телефон за справки
0800 917 2368 или вижте
www.direct.gov.uk/payandworkrights

Разпоредби, касаещи работното време

- Не трябва да работите повече от 48 часа средно на седмица.
- Това се отнася почти за всички работещи в Обединеното Кралство.
- Ако сте на възраст над 18 години, може да решите, че искате да изработите повече часове. Работодателят обаче не може да Ви принуждава.

Изчисляване на работното време

Известна част от времето, което отдавате на работата си и което не влиза в преките Ви служебни задължения, се включва в 48 часовата работна седмица. А именно:

- професионална квалификация
- пътуване, ако е част от длъжността
- платена извънредна работа

В работното време не влизат:

- обедните почивки
- времето за отиване на и връщане от работа
- неплатена извънредна работа, която вършите по собствено желание

Млади работници

Млади хора (между 16 и 18 години) могат да работят не повече от осем часа на ден и не повече от 40 часа на седмица.

Дадени длъжности не винаги се вменят в рамките на законодателството

При някои видове работа се допуска в определени обстоятелства да се работи повече часове. Към тях спадат:

- работа в армията, полицията, пожарната и линейките на бърза помощ
- работа на риболовни кораби в открито море или на търговски кораби по реки и езера
- прислужници в частни домове

За допълнителна информация се обадете на безплатния телефон за справки

0800 917 2368 или вижте

www.direct.gov.uk/payandworkrights

Ако работите чрез агенция

- Агенцията трябва да Ви плаща за всеки изработен час.
- Агенцията не трябва да иска от Вас пари за това, че Ви намира работа.
- Агенцията трябва да Ви уведоми в писмена форма за размера на заплащането Ви, за условията на трудовия договор и за вида на работата, която ще Ви предложат.
- Агенцията не може да Ви удържа пари за неща като оборудване, предпазно облекло или униформа, освен в случаите, когато сте били уведомени и сте дали съгласие.
- Агенцията може да Ви таксува за допълнителни услуги, но няма право да Ви задължава да ги ползвате като условие за намиране на работа.

За модните агенции, както и за тези свързани с развлекателната индустрия, важат различни разпоредби. Трябва да ги проверите чрез самата агенция или да направите справка на **www.direct.gov.uk**

Дирекцията за надзор на агенциите за намиране на работа (The Employment Agency Standards Inspectorate) контролира спазването на закона от тяхна страна. Тя разглежда постъпилите оплаквания срещу дадени агенции.

Други трудови права

Имате право също така на платен отпуск и почивки по време на работния ден.

За допълнителна информация се обадете на безплатния телефон за справки **0800 917 2368** или вижте **www.direct.gov.uk/payandworkrights**

Ако работите в селското стопанство

За работещите в сферата на селското стопанство има специални разпоредби.

Селскостопанската работа включва животновъдство, приготвяне по ферми на всякакви храни и хранителни продукти, градинарство, работа в оранжерии и разсадници, обработване и консервиране на храни, стопанисване на овощни градини и гори.

- Заплащането Ви трябва за бъде не по-малко от 5.81 паунда на час.
- Това Ви се полага по закон дори да работите на непълнен работен ден, сезонно, с прекъсвания или на парче.
- Обикновено би трябвало да продължават да Ви дават същото заплащане ако сте болни или сте се контузили по време на работа.
- Ако работодателят Ви осигурява квартирата, той има право да Ви удържа известна сума за това. Удръжката за квартира може да бъде най-много до 31.57 паунда на седмица.
- Може да поискате да видите документацията за заплатата си и работодателят е длъжен да Ви я даде. Тогава може да проверите какво и колко Ви заплащат.

Ако работите за работодател, който сформира бригади за селското стопанство или хранителната промишленост, моля прочетете и страница 7.

За допълнителна информация се обадете на безплатния телефон за справки

0800 917 2368 или вижте

www.direct.gov.uk/payandworkrights

Ако работите за работодател, който сформира бригади от работници

Този вид работодатели осигуряват работна ръка за определени отрасли, а именно: селско стопанство, работа в оранжерии, ловене на миди, стриди, раци и скариди, както и обработка и опаковка на хранителни продукти и напитки.

- По отношение на заплащане и работно време имате същите права както и всички останали работещи.
- Работодателят не може да Ви забрани да започнете и друга работа, да Ви задържи паспорта или други документи, да Ви накара да платите при напускане на работа или да Ви заплашва по какъвто и да било начин.
- Работодателят не може да Ви удържа суми за неща като оборудване, предпазно облекло или униформи.
- Не сте длъжни да останете в квартирата, която работодателят Ви е намерил. Ако обаче той Ви осигурява квартира, тя трябва да е в изправност.

Органите за регулиране на този вид работодатели (The Gangmasters Licensing Authority) са учредени именно за да защитават правата на работещите за тях. Те имат право да преустановят бизнеса на работодател, който е недобросъвестен спрямо работниците си.

Други трудови права

Имате също така право на платен отпуск, отпуск по болест и обучение.

Ако работите за агенция, моля прочетете и страница 5.

За допълнителна информация се обадете на безплатния телефон за справки **0800 917 2368** или вижте **www.direct.gov.uk/payandworkrights**

Допълнителна информация

От някои мобилни телефони разговорите са безплатни, от други – тарифите варират. Повече информация може да Ви даде операторът на мобилния телефон.

Обадете се на този телефон ако:

- имате нужда от съдействие или съвет
- смятате, че заплащането Ви е различно от това, което Ви се полага или че закона не се спазва що се отнася до заплащането и трудовите Ви права
- искате да проверите дали получавате минималната заплата

Обажданията са безплатни и конфиденциални. Може да получите съвет и съдействие на повече от 100 езика. Ако желаете да направите оплакване, не сте длъжни да си давате името.

На уебсайта **www.direct.gov.uk/payandworkrights** може да намерите богата и полезна информация, а и разговор с работодателя Ви може да се окаже от полза.

Относно всички други въпроси, свързани с трудовите права и не разгледани в настоящата брошура, трябва да се обръщате към ACAS (Бюро за консултативни, помирителни и арбитражни услуги) на телефон **08457 47 47 47** или да направите справка на **www.direct.gov.uk**

Другата възможност е да отидете до местното Citizens Advice Bureau (Бюро за съвети на гражданите). Потърсете адреса на най-близкото до Вас бюро в телефонния указател или на **www.citizensadvice.org.uk**

